

Přírodní rezervace Baroch – nové hnízdiště slavíka modráčka střeoevropského (*Luscinia svecica cyneacula*)

Nature Preserve Baroch pond – a new breeding site of the Bluethroat (*Luscinia svecica cyneacula*)

Jiří Česák

Ráby 81, 533 52 Staré Hradiště

Úvod

Přírodní rezervace Baroch (50°05'N 15°46'E) se nachází 6 km severně od krajského města Pardubice v katastru obcí Hrobice, Srch a Němčice ve čtverci 5960b mezinárodního síťového mapování organismů. Nadmořská výška lokality je asi 230 m. Přírodní rezervace Baroch, která byla vyhlášena v roce 1998, má celkovou rozlohu 31,4 ha (na samotný rybník připadá 27 ha).

Rybník je z valné části obklopen Kunětickým lesem, jen východní strana přírodní rezervace je oddělena úzkým pruhem lesíka a několika keři od silnice E 37 vedoucí z Pardubic do Hradce Králové. V severovýchodní části rybníka sousedí lokalita s polem.

Do roku 1992 byl rybník zcela zarostlý litorálními porosty s naprostou převahou rákosu obecného (*Phragmites australis*) a jen v malé míře orobincem (*Typha* sp.). Byly zde jen dvě menší vodní hladiny, jedna v jižní a druhá v jihozápadní části rybníka.

Koncem roku 1992 byla vytvořena vodní hladina asi o rozloze 2,5 ha v severozápadní části rybníka a vybudováno stavidlo. Tato vodní plocha byla spojena vodním kanálem s dvěma menšími hladinami. V roce 2000 bylo vysekáno rákosí v severovýchodní části rybníka a po šetrném vybagrování, bylo vytvořeno 12 ostrůvků, několik poloostrovů a 3 laguny.

V roce 2003 bylo vysekáno rákosí ve východní části rybníka a zde vzniklo 8 větších ostrovů a dvě laguny. Od této doby se zde každoročně seká rákosový porost po okraji rybníka ve východní a zčásti jižní strany.

Těmito změnami, které byly na lokalitě provedeny, se ze zcela zarostlého rybníka, stala lokalita s vodními hladinami, ostrůvky a velkým rákosovým porostem.

Vlastní pozorování

V posledních letech přibývá z východních Čech zpráv o hnízdění slavíka modráčka (*Luscinia svecica cyaneacula*) (KVEREK 1997, ČESÁK 2001, HORÁK & HARANT 2001, ŠTANCL 2003).

Lokalita je pravidelně navštěvována od roku 1990. Modráček zde byl poprvé zaznamenán na jarním tahu 28.3.1999, kdy byl pozorován 1 zpívající samec v rákosí v severní části rybníka. Zpíval zde do 4. dubna, poté z lokality zmizel (ČESÁK 2001).

V roce 2000 byl pozorován jeden zpívající samec 1. dubna v jihozápadní části rybníka. Na podzimním tahu 6. srpna byl kroužkován 1 mladý pták a 9. září 1 samice v jihozápadní rákosině.

V roce 2001 se podařilo odchytit jednoho samce 1. dubna v jižní části rybníka. Druhý samec zpíval v severovýchodní části. Z podzimního období jsou tři mladí modráčci chyceni 22., 23. a 30. srpna.

V roce 2002 byl mladý pták odchycen v rákosí v jižní části rybníka a to 16. srpna. Pozorován byl ještě následující dva dny na stejném místě.

V následujícím roce 2003 dne 26. dubna jeden samec pobíhal pod sítí v rákosovém porostu v jižní části rybníka a 31. května byl jeden samec pozorován na tomtéž místě.

V roce 2004 se 15. srpna chytili 4 mladí modráčci a 28. srpna další 2 mladí ptáci v jižní části.

27. dubna 2005 zpíval jeden samec v rákosí v jižní části lokality a na noze měl již kroužek. Dne 1. a 13. května při odchytové akci „CES“, byl také pozorován v blízkosti sítí, ale nepodařilo se ho odchytit. Až 3. června se chytil do sítě samec s kroužkem TB 78804, který byl kroužkován 15.8.2004 jako mladý pták na stejném místě. Dne 19. června se chytili na stejném místě tři mladí ptáci s velmi krátkými ocasními pery a v kropenatém šatě. V tento den byl pozorován i jeden samec a 3. července se chytila na stejném místě i samice s hnízdní nažinou. Podle získaných pozorování a odchytů se dá usuzovat, že v roce 2005 (a možná již i dříve) na této lokalitě slavík modráček středoevropský pravděpodobně vyhnízdil.

Souhrn

Tento článek shrnuje pozorování a odchty slavíka modráčka středoevropského (*Luscinia svecica cyaneacula*) v přírodní rezervaci Baroch (50°05'N 15°46'E), okr. Pardubice, od prvního výskytu 28.3.1999 až po rok 2005, kdy zde pravděpodobně vyhnízdil. Za popisované období bylo odchyceno a okroužkováno 14 mladých ptáků, 2 samice a 2 samci modráčků.

Na hnízdění nasvědčuje odchyt 3 mladých modráčků v kropenatém juvenilním šatě s velmi krátkými ocasními pery dne 19. června 2005 a odchyt samice s hnízdní nažinou ze 3. července 2005.

Summary

This paper summarizes observations and catchings of the Bluethroat (*Luscinia svecica cyaneacula*) in the Nature Preserve Baroch pond (50°05'N 15°46'E), Pardubice district. On 28th March 1999, the Bluethroat was observed in this locality for the first time, in 2005 probable breeding was recorded. During this period, in total 14 young birds, 2 adult males and 2 adult females were caught and ringed. The indications of breeding of the Bluethroat on Baroch pond in 2005 are as follows: three young were caught still in juvenile plumage with very short tails on 19th June 2005 and on 3rd July 2005 female with the incubating patch was caught.

Literatura

- ČESÁK J., 2001: Ptactvo přírodní rezervace Baroch a jejího okolí. *Panurus*, 11: 31-67.
- HORÁK J., HARANT K., 2001: Pravděpodobné hnízdění slavíka modráčka (*Luscinia svecica*) v Železných horách. *Panurus*, 11: 139-140.
- KVEREK P., 1992: Slavík modráček středoevropský (*Luscinia svecica cyaneacula*) na úpatí Českého ráje. *Panurus*, 4: 73-76.
- ŠTANCL F., 2003: Slavík modráček středoevropský (*Luscinia svecica cyaneacula*) zahnízdil na rybníku Sopřeč u Pardubic. *Panurus*, 13: 129-131.